

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 77/2016-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou [REDACTED] [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 569/2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 569/2014 a jeho uznesením sp. zn. 4 Cdo 569/2014 z 27. júla 2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 569/2014 z 27. júla 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet advokátky [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažnosti [REDAKOVANÉ] vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 569/2014 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Sťažovateľka podala na Okresnom súde Nové Zámky dovolanie vo veci 13Ro/477/2013. Dovolanie bolo podané elektronickou poštou dňa 12. augusta 2014 o 23,29 hod, následne bolo dovolanie doručené súdu aj poštovou zásielkou odoslanou 15. 8. 2014.

Dovolacím dôvodom bolo odňatie práva účastníka podľa § 237 písm. f) OSP. K zásahu do práv sťažovateľky došlo rozhodnutím, ktorým odvolací súd potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Nové Zámky, ktorým okresný súd nevyhovel žiadosti sťažovateľky o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu 13RO/477/2013, hoci bola preukázaná ospravedlniteľným dôvodom – vznikom

práceschopnosti sťažovateľky (dovolateľky) pred skončením zákonnej lehoty na podanie odporu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením 4Cdo/569/2014 zo dňa 27. 7. 2015 dovolanie sťažovateľky odmietol, s odôvodnením, že koniec lehoty na podanie dovolania pripadol na 12. august 2014, ktorý bol pracovným dňom a lehota na podanie dovolania uplynula polnocou dňa 12. 8. 2014. Dovolanie však bolo podané poštou až 15. augusta 2014, teda zjavne po uplynutí zákonom stanovenej jednomesačnej lehoty.

Nahliadnutím do súdneho spisu sťažovateľka zistila, že v súdnom spise na čísle listu 56 je žurnalizované elektronické podanie z 12. augusta 2014, ktoré zhodne s priloženým výpisom z elektronickej pošty sťažovateľky bez pochyb potvrdzuje, že dovolanie bolo podané 12. 8. 2014, teda v posledný deň lehoty na podanie dovolania. Preto sťažovateľka tvrdí a má za preukázané, že dovolanie bolo súdu prvého stupňa doručené včas, v posledný deň lehoty na podanie dovolania, a v zákonnej lehote bol doručený súdu prvého stupňa aj originál podania.

Elektronické podanie - dovolanie, bolo podľa výpisu z elektronickej pošty sťažovateľky (dovolateľka) doručené dňa 12. augusta 2014 v kópii aj na adresu „podatelna@nsud.sk“, čo bola v tom čase adresa podateľne Najvyššieho súdu SR zverejnená na stránke justice.gov.sk. Preto sťažovateľka tvrdí, že Najvyšší súd mal priamu a bezprostrednú vedomosť o elektronickom podaní sťažovateľky zo dňa 12. augusta 2014 nielen zo súdneho spisu OS Nové Zámky sp. zn. 13Ro/477/2013, ale aj z vlastných registrov elektronickej pošty.

Pokiaľ za takýchto okolností Najvyšší súd dovolanie odmietol, hoci neboli splnené podmienky na odmietnutie dovolania podľa § 218 ods. 1 písm. a/ OSP v spojení s § 243 ods. 5 OSP, odňal tým sťažovateľke na prístup k súdu, teda aj na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

Sťažovateľka ďalej uviedla, že účelom zavedenia inštitútu elektronických podaní bolo umožniť účastníkovi konania efektívnejšiu komunikáciu so súdom, keďže nie je limitovaný úradnými hodinami podateľne alebo otváracími hodinami pošty. V praxi

všeobecných súdov však využitie tohto inštitútu môže vyústiť do rozhodnutia, ktorým sa účastníkovi konania odníme právo na prerokovanie veci pred súdom.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľka poukázala na právny názor najvyššieho súdu vyslovený v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 208/2013, ako aj judikatúru ústavného súdu.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol nálezom o porušení jej základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní, zrušil uznesenie najvyššieho súdu a priznal jej primerané finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania.

Na základe výzvy ústavného súdu bolo ústavnému súdu 2. februára 2016 doručené vyjadrenie najvyššieho súdu, v ktorom uviedol:

„Sťažnosťou napadnutým uznesením najvyšší súd dovolanie [redacted] podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. odmietol ako oneskorene podané. Vychádzal pritom z obsahu súdneho spisu, z ktorého bolo zrejmé, že dovolaním napadnuté rozhodnutie, t. j. uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. marca 2014 sp. zn. 25 Co 152/2014, nadobudlo právoplatnosť 12. júla 2014 (v tento deň bolo rozhodnutie doručené žalovanej [redacted], žalobcovi bolo doručené 25. 6. 2014). Vzhľadom k tomu, že v danom prípade nebolo vydané opravné uznesenie a nepripadalo teda do úvahy použitie ustanovenia § 240 ods. 1 (veta druhá) O. s. p., pripadol koniec jednomesačnej lehoty na podanie dovolania počítanej od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia na 12. august 2014. Tento deň bol pracovný (utorok), k posunutiu lehoty podľa § 57 ods. 2 (veta druhá) O. s. p. teda nedošlo a lehota na podanie dovolania uplynula polnocou uvedeného dňa. Dovolanie žalovanej [redacted] však bolo podané poštou až 15. augusta 2014, teda po uplynutí zákonom stanovenej jednomesačnej lehoty.

Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd tým, že dovolanie odmietol, hoci neboli splnené podmienky na odmietnutie dovolania podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p. v spojení

s § 243 ods. 5 O. s. p, odňal sťažovateľke prístup k súdu, teda aj na spravodlivé súdne konanie a tým najvyšší súd porušil čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že v súdnom spise na čísle listu 56 je zažurnalizované elektronické podanie z 12. augusta 2014, ktoré zhodne s priloženým výpisom z elektronickej pošty sťažovateľky bez pochyb potvrdzuje, že dovolanie bolo podané 12. augusta 2014, teda v posledný deň lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 240 ods. 1 O. s. p. účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Ak odvolací súd vydal opravné uznesenie, plynie táto lehota od doručenia opravného uznesenia.

Podľa § 240 ods. 2 (veta prvá) O. s. p. zmeškanie lehoty uvedenej v odseku 1 nemožno odpustiť.

Podľa §57 ods. 2 O. s. p. lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojim označením zhoduje s dňom, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané oneskorene.

Podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. ustanovenia § 218 ods. 1, § 224 ods. 1, § 225 a § 226 platia pre konanie na dovolacom súde obdobne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) pred preskúmaním vecnej správnosti rozhodnutia najprv zisťoval včasnosť podania dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľky bolo podané oneskorene. Z obsahu súdneho spisu vyplývalo, že uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. marca 2014 sp. zn. 25 Co 152/2014 nadobudlo právoplatnosť 12. júla 2014, pričom dovolanie žalovanej [REDAKOVANÉ] bolo podané poštou až 15. augusta 2014, teda po uplynutí zákonom stanovenej jednomesačnej lehoty. Z obsahu spisu nevyplývalo (a Najvyšší súd Slovenskej republiky teda nemal vedomosť), že sťažovateľka podala dovolanie elektronickými prostriedkami 12. augusta 2014, nakoľko dovolanie podané elektronickou formou sa v čase rozhodovania najvyššieho súdu v súdnom spise nenachádzalo.“

Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 77/2016 z 10. februára 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v senáte ústavného súdu v zložení Marianna Mochnáčová (predsedníčka senátu), Peter Brňák (sudca) a Milan Ľalík (sudca). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2016 účinného od 1. marca 2016 I. senát ústavného súdu rozhoduje v tomto zložení: Milan Ľalík (predseda senátu), Peter Brňák (sudca) a Marianna Mochnáčová (sudkyňa). Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

Na základe výzvy ústavného súdu najvyšší súd podaním č. k. KP 3/2016-3, Cpj 1/2016 doručeným ústavnému súdu 25. apríla 2016 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania ústavného súdu vo veci samej v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 9. mája 2016 uviedla:

„Sťažovateľka pri podaní svojej ústavnej sťažnosti vychádzala z objektívnej reality, ktorú zistila nahliadaním do spisu. Týmto úkonom si ustálila, že v súdnom spise na čísle listu 56 je žurnalizované elektronické podanie z 12. augusta 2014, teda opravný prostriedok bol podaný posledný deň zákonom stanovenej lehoty. Preto sťažovateľka tvrdí a má za preukázané, že dovolanie bolo súdu prvého stupňa doručené včas, v posledný deň lehoty na podanie dovolania, a v zákonnej lehote bol doručený súdu prvého stupňa aj originál podania.

Elektronické podanie - dovolanie, bolo podľa výpisu z elektronickej pošty sťažovateľky (dovolateľky) doručené dňa 12. augusta 2014 v kópii aj na adresu podatelna@nsud.sk, čo bola v tom čase adresa podateľne Najvyššieho súdu SR zverejnená na stránke justice.gov.sk. Preto sťažovateľka tvrdí, že Najvyšší súd mal priamu a bezprostrednú vedomosť o elektronickom podaní sťažovateľky zo dňa 12. augusta 2014

nielen zo súdneho spisu OS Nové Zámky sp. zn. 13Ro/477/2013, ale aj z vlastných registrov elektronickej pošty.

Sťažovateľka vychádza z prezumpcie správnosti vedenia súdneho spisu. V tomto prípade číslovanie listov v súdnom spise nebolo menené, prepisované, dopĺňané ani inak opravované. Má teda za to, že túto skutočnosť si dovolací súd mohol verifikovať pred tým, ako vydal svoje rozhodnutie. Sťažovateľka má teda dôvodne za to, že názor Najvyššieho súdu obsiahnutý vo vyjadrení zo dňa 25. januára 2016 (príloha Výzvy Ústavného súdu SR) nemá oporu v obsahu súdneho spisu.

Zároveň Vám zdvorilo oznamujem, že sťažovateľka sa vzdáva práva na ústne prejednanie veci pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (tak, ako pôvodne uviedla v čl. X svojej Sťažnosti zo dňa 6. novembra 2015), s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti konania, nakoľko sa domnieva, že:

- o sťažnosti je možné rozhodnúť na základe súdneho spisu, vyjadrenia sťažovateľky a porušovateľa práv,

- od ústneho pojednania nie je možné očakávať ďalšie objasnenie veci.“

Ústavný súd dospel k názoru, že od pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a so súhlasom účastníkov konania od ústneho pojednávania vo veci samej upustil a rozhodol na neverejnom zasadnutí.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu, ktorý jej odvolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“)

sp. zn. 25 Co 152/2014 z 31. marca 2014 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) odmietol ako podané oneskorene.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

V zmysle čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z toho vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite

zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislé rozhodovanie všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavou a zákonom ustanovenom procesnoprávnom, ako aj hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec súdneho rozhodovania tvoria predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ktoré sú vyvoditeľné z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Všeobecný súd by mal v argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve on má poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov [§ 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“); napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09].

Uvedené zásady vzťahov ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, pričom úlohou ústavného súdu bolo zistiť, či napadnuté

uznesenie najvyššieho súdu a postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné.

Sťažovateľka svoj názor, že najvyšší súd napadnutým uznesením a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušil ňou označené práva podľa ústavy a dohovoru, zakladá na skutočnosti, že najvyšší súd pri preskúmaní splnenia zákonnej požiadavky včasnosti ňou podaného dovolania proti uzneseniu krajského súdu neprihliadal na ňou (v posledný deň lehoty) urobené elektronické podanie. Sťažovateľka tvrdí, že podala a doručila svoje odvolanie v súlade s platnými procesnoprávnymi pravidlami 12. augusta 2014 o 23.29 h prostredníctvom elektronickej pošty na mailovú adresu Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) a súčasne v kópii na mailovú adresu najvyššieho súdu „podatelna@nsud.sk“ (v tom čase mailová adresa podateľne najvyššieho súdu zverejnená na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky). Keďže dovolanie nebolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, sťažovateľka ho doplnila písomne v lehote troch dní, keďže 15. augusta 2014 podala dovolanie aj prostredníctvom Slovenskej pošty, a. s.

Podľa § 57 ods. 2 OSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 57 ods. 3 OSP lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť.

Podľa § 42 ods. 1 OSP podanie možno urobiť písomne, ústne do zápisnice, elektronickými prostriedkami alebo telefaxom. Podanie obsahujúce návrh vo veci samej alebo návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré bolo urobené elektronickými prostriedkami, treba doplniť písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní; podanie, ktoré bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, doplniť netreba.

Podanie urobené telefaxom treba doplniť najneskôr do troch dní predložením jeho originálu. Na podania, ktoré neboli v tejto lehote doplnené, sa neprihliada.

Podľa § 204 ods. 1 OSP odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Ústavný súd považuje za potrebné najprv uviesť, že samotná otázka, či dovolanie sťažovateľky smerujúce proti uzneseniu krajského súdu bolo podané včas, a teda v súlade s procesnoprávnymi predpismi, je skutková otázka, ktorej preskúvanie ústavným súdom je vo všeobecnosti limitované jeho ústavným postavením.

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už uviedol, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorým by mohol či mal odhaľovať pravdivosť skutkových tvrdení (I. ÚS 200/2011). Ústavný súd v tejto súvislosti tiež uvádza, že aj podľa rozhodovacej činnosti Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H. v. United Kingdom) sa pod spravodlivým súdnym procesom na účely čl. 6 dohovoru v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúvanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Uvedené platí v zásade aj pre prípad zisťovania včasnosti podaného opravného prostriedku.

V okolnostiach posudzovanej veci ústavný súd považuje za vhodné poukázať na právne názory samotného najvyššieho súdu vyjadrené v jeho doterajšej judikatúre k problematike doručovania elektronických podaní. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3 Obdo 7/2012 z 29. februára 2012 v súvislosti s posudzovaním doručenia elektronických podaní okrem iného uviedol, že *„za urobené sa považujú momentom ako dôjdu na elektronickú adresu určenú pre súd, bez ohľadu nato, kedy bude došlý elektronický dokument spracovaný (vytlačení zhmotnený, zaevidovaný, ďalej odoslaný atď.)... Keďže elektronické adresy sú aktívne bez prerušenia 24 hodín denne, nie je možnosť robiť podania takouto formou obmedzená úradnými hodinami súdov.“*

Ústavný súd po analýze predloženého spisu okresného súdu a príloh pripojených k sťažnosti konštatuje, že vzhľadom na to, že dovolanie sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu bolo nepochybne podané elektronicky v posledný deň lehoty a v lehote troch dní písomne doplnené, o čom svedčí obsah predloženého súdneho spisu, v ktorom sa nachádzajú dve vyhotovenia dovolania (na stranách 57 až 63 dovolanie doručené elektronicky, čo potvrdzuje mailová komunikácia na strane 56 spisu a na stranách 64 až 70 dovolanie doručené prostredníctvom pošty), bolo povinnosťou najvyššieho súdu v súlade s už citovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ako aj s už citovanou vlastnou judikatúrou prihliadať na takéto podanie a náležitým spôsobom sa vysporiadať v prvom rade s otázkou, či uvedené elektronické podanie bolo urobené včas. Preto, pokiaľ najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti dovolania túto skutočnosť riadne neoveril riadnym preštudovaním obsahu predloženého súdneho spisu okresného súdu, dopustil sa takého procesného pochybenia, ktoré zbavilo sťažovateľku prístupu k súdu, teda možnosti, aby najvyšší súd ako dovolací súd preskúmal ňou podaný opravný prostriedok, pričom v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu ide o také závažné pochybenie, ktoré je z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neudržateľné. Ústavný súd preto rozhodol, že najvyšší súd napadnutým uznesením, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy označeným postupom a označeným uznesením najvyššieho súdu, nevyhovet (bod 4 výroku tohto rozhodnutia). Vychádzal pritom z toho, že námietky uplatnené sťažovateľkou proti postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 569/2014 a jeho uzneseniu z 27. júla 2015 zahŕňajú ochranu garantovanú prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom pri rozhodovaní vo veci samej nezistil žiadne dôvody na to, aby vyslovil v danej veci aj porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré bližšie nekonkretizovala.

III.

V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

V zmysle § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 569/2014 a jeho uznesením z 27. júla 2015 bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľky aj vrátiť vec v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku tohto nálezu).

Po zrušení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátení veci na ďalšie konanie bude najvyšší súd povinný opätovne rozhodnúť o dovolaní proti uzneseniu krajského súdu, pričom bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v časti II tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na ich úhradu v celkovej sume 313,22 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 je 139,83 € a hodnota režijného paušálu je 8,39 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016 je 143 € a hodnota režijného paušálu je 8,58 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľke nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2015 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 296,44 € vrátane režijného paušálu.

Priznanú úhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 300 €. Tento svoj návrh žiadnym spôsobom neodôvodnila.

Ústavný súd je toho názoru, že takéto zadosťučinenie je namieste len tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným ústavne a zákonne upraveným spôsobom. Podľa názoru ústavného súdu je ochrana základných práv sťažovateľky účinne poskytnutá tým, že sa napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie, a preto na dovŕšenie tejto ochrany postačuje v tomto konaní vyslovený a záväzný právny názor ústavného súdu. Na základe uvedeného ústavný súd sťažovateľke požadované primerané finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 4 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016